

**Česká zemědělská univerzita v Praze
Fakulta lesnická a dřevařská**

Závěrečná práce bakalářského studia

Vliv myslivosti na hospodaření lesního podniku

**Vedoucí závěrečné práce: Prof. Ing. Luděk Šišák CSc.
Vypracoval: Matouš Modr, student 3. ročníku HSSL**

V Praze 2009

Prohlášení

Tímto prohlašuji, že jsem závěrečnou práci na téma: „Vliv myslivosti na hospodaření lesního podniku“ vypracoval samostatně, pouze s použitím literatury kterou uvádím a podkladů z firmy Lesné hospodářství Inovec, s.r.o.

V Praze, 30.4. 2009

.....

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat Prof. Ing. Lud'ku Šišákovi CSc. za odborné vedení a nevšední ochotu při vypracování práce a dále zaměstnancům firmy Lesné hospodářství Inovec, s.r.o. za poskytnutí všech materiálů a cenné připomínky.

Obsah

1. Úvod	1
2. Cíle a metodiky práce.....	3
3. Literární rešerše	4
4. Charakteristika a historie podniku a revíru.....	6
4.1.Charakteristika podniku.....	6
4.2. Historie podniku a revíru.....	7
4.3. Současnost.....	11
5.Analýza výnosů a nákladů v myslivosti a kalkulace výsledků	22
6.Náklady na ochranu lesa proti zvěři.....	30
7.Škody zvěře.....	33
8.Závěry a doporučení	35
9.Použitá literatura	38
10.Přílohy.....	40

Úvod

Lesní ekosystémy jsou jednou ze základních složek životního prostředí, ovlivňují a zlepšují podnebí, vodní poměry, vytvářejí přirozené prostředí pro mnohé druhy rostlin, živočichů a jiných společenstev. Neoddělitelnou součástí lesních ekosystémů je také zvěř. Mezi lesem a zvěří existuje množství vzájemných vztahů. Lesní ekosystémy ovlivňují druhové složení, početnost a kvalitu zvěře především tím, že se zdrojem její potravy poskytují zvěři úkryt a prostředí pro základní životní funkce, hlavně pro reprodukci.

Naopak zvěř svojí existencí, hlavně potravními nároky, ovlivňuje růst a vývoj lesních dřevin, strukturu a druhové složení porostů. Rovnováha mezi producenty a konzumenty se v jednotlivých ekosystémech vytvářela v průběhu evoluce desetitisíce let. Spárkatá zvěř, zejména zvěř jelení, měla vždy významné postavení při formování struktury lesních ekosystémů a určování dynamiky jejich vývoje (Putman, 1996).

V mnoha případech může zvěř působit jako škodlivý činitel. Zejména při nevyváženém vztahu mezi množstvím přirozené potravy a jejími početnými stavy může způsobovat v lesním hospodářství, ale i na polních kulturách, vážné škody. Chov zvěře často naráží na rozpory mezi lesním hospodářstvím a myslivostí. S cílem produkovat větší množství zvěřiny a trofejí se v některých případech úmyslně rozšiřuje a zvyšuje početnost zvěře, což je z hlediska lesního hospodářství neúnosné. Mezi lesním a mysliveckým hospodařením často neexistuje vzájemná koordinace a kooperace, když cílem prvního je mít pěkný a produkční les a druhého velmi kvalitní revír. Vinu na vysokých škodách má první i druhá strana. Myslivci v tom, že neumí zvěř chovat tak a v takových plošných hustotách, které by odpovídaly kvalitě prostředí, a lesníci péstebními opatřeními nezlepšují životní prostředí v takovém rozsahu, který by zvěř potřebovala.

Nejen škodlivý, ale i pozitivní vliv má zvěř na prostředí, ve kterém žije. Na to se však často úplně zapomíná. Pozitivní efekt zvěře spočívá v ovlivňování rozmanitosti vegetace a druhové skladby pomocí změn v konkurenčních vztazích, kdy ohryzem konkurenčně silnějších druhů dřevin je z porostní skladby část eliminuje, a vzniká tak růstový prostor pro konkurenčně slabší druhy (Putman, 1996). Známy je i vliv zvěře na zlepšování podmínek pro klíčení semen rozrýváním a provzdušňováním půdy a hnojením

půdy. Velice podstatný pro ekonomiku podniku je i ekonomický přínos v podobě hodnoty zvěřiny a poplatkového lovu.

Cíl a metodika práce

Prvním krokem této práce byl výběr lesního podniku, kde bude možné získat údaje o mysliveckém hospodaření za delší časové období. Předpokladem byl také výběr území, které by mohlo reprezentovat včetně druhového složení zvěře alespoň do určité míry podmínky Střední Evropy, aby se šetření a jeho výsledky mohly vztáhnout na větší území.

Tento krok se však ukázal obtížnější, než bylo předpokládáno. První podnik, v němž bylo započato se sběrem dat, se ukázal ochotný v přístupu, časem ale bylo zjištěno, že některé důležité údaje nemá zájem evidovat, některé další nechce poskytnout.

Jako další byl vybrán podnik Lesné hospodárstvo Inovec s.r.o., který je v majetku mé rodiny. Podnik vyhovuje všem výše uvedeným požadavkům.

V další fázi bylo započato s hlubším zjišťováním informací o vybrané lokalitě, které v obecné rovině jsou známy, jako jsou údaje o jednotlivých druzích zvěře a mysliveckém plánování jejího chovu a lovu. Zjišťovali se poznatky a názory lesníků a dalších odborníků, kteří danou lokalitu a přírodní podmínky znají. Jejich znalosti a připomínky byly pro práci velmi přínosné. Lesní správa podniku mi poskytla všechny údaje o ekonomice a řízení mysliveckého hospodaření na celém území honitby, která mírně přesahuje výměru vlastních pozemků, na kterých podnik hospodaří lesnický. Zpracovány byly údaje z let 2004 až 2008.

Cílem práce je zhodnocení mysliveckého hospodaření se zvěří a posouzení jeho vlivu na ekonomiku lesního hospodářství nejen v této honitbě, nýbrž jako příklad obecně v podmínkách Střední Evropy, a předložit návrhy na zlepšení chovu zvěře, ekonomiky mysliveckého hospodaření a v důsledku návrhy na minimalizaci škod na lesních i zemědělských pozemcích.

Literární Rešerše

Dobře pečovat o zvěř může jen ten, kdo zná ekologické požadavky zvěře, kdo pozná, které vnější i vnitřní faktory na zvěř působí a které z nich kladně a které záporně. Znalost ekologických závislostí je klíčem k úspěšnosti chovu, neznalost je příčinou mnohých chovatelských neúspěchů.

Ekologie není mladá vědní disciplína, a přece se jen málo myslivců ekologickými zásadami řídí. Do nového tisíciletí by měl vstoupit chov zvěře s hlubšími poznatky o ekologii volně žijící zvěře (Vach, 1997).

Jádrem problému příčin škod způsobených v lese zvěří je místně, regionálně, ročním obdobím a stavem polních kultur vyvolaná disproporce mezi danou potravní kapacitou prostředí a nutnou potřebou potravy zvěře. Je tu přímá závislost mezi velikostí této disproporce a výší škod způsobovaných touto zvěří. (Gloser, 1996).

V poslední době jsou různými odbornými časopisy, ale i některými obecnými sdělovacími prostředky, označovány škody zvěří jako prvotní příčina vzniku průmyslových monokultur v našich lesích, ohrožení stability lesních ekosystémů a vzniku nedozírných ekonomických ztrát. Je nepopíratelným faktem, že zvěř v některých oblastech způsobila značné škody na lesních porostech. Tyto škody jsou však zapříčiněny spolupůsobením člověka a jsou převážně důsledkem velkého přemnožení zvěře (Navrátil, 1996).

Důsledná praktická realizace primárních netechnických opatření (optimální regulace stavů zvěře, zvyšování úživnosti biotopů zvěře, omezení stresových faktorů) ke snížení škod na lese se musí zákonitě projevit ve významné minimalizaci poškození lesa zvěří a minimalizaci nákladů vynakládaných na opatření technického charakteru (nátěry, oplocení, individuální ochrana). Nejdražším krmením pro zvěř jsou nálety, kultury a mladé porosty (Gloser, 1996).

Bylo by možné pokračovat a rozebírat jednotlivé lidské aktivity a vždy bychom došli k závěru, že každý jedinec lidské společnosti nějakým způsobem ovlivňuje pohyb a chování zvěře, a tím se podílí na vzniku škod. Není proto správné dělat ze zvěře jediného viníka současného stavu lesa a snažit se ji vyřadit z ekosystému (Navrátil, 1995).

Rostoucí požadavky společnosti na působení lesa při ochraně a tvorbě životního prostředí vedou ke snahám o kvantifikaci a ekonomické hodnocení mimoprodukčních funkcí lesa na úrovni odpovídající tradičním výkonům tohoto odvětví společenské výroby. Plnění obou skupin funkcí je u nás zajištěno legislativními opatřeními (Pulkrab a kol., 1993)

Charakteristika a historie podniku a revíru

Charakteristika podniku

Podnik Lesné hospodárstvo Inovec s.r.o se nachází v severozápadním cípu pohoří Povážský Inovec na západním Slovensku. Podnik vznikl v prosinci roku 1992 na území pěti katastrálních území, jako přímý nástupce podniku založeného v roce 1936.

Firma pracuje na výměře 2228,37 ha půdy, z čehož 2182,14 ha připadá na porostní půdu. Podnik se nachází jak na lokalitách rovinatých, tak ve značné míře na velkém spádu a značném výškovém rozpětí od 340 do 1040 m.n.m. Převážná většina porostů je bukových, v menší míře ve vyšších partiích smrkových či se zastoupením smrku a v nižších polohách dubových či se zastoupením dubu. Ve vyšších polohách na nepříznivých stanovištích je významnější zastoupení javoru. Produkčně poměrně kvalitní jsou stanoviště v nižších polohách s výraznou převahou buku a se zastoupením dubu. Naopak stanoviště v nejvyšších polohách a na lokalitách s velkým sklonem jsou produkčně vysoce podprůměrná s nepřirůstavými a netvárnými porosty, na mnoha místech i s přestárlými, postiženými zlomy nebo hnilobou. Na druhé straně je stabilita porostů a jejich odolnost vůči biotickým i abiotickým činitelům a tím i vůči kalamitám poměrně vysoká, o čemž svědčí podprůměrný objem nahodilých těžeb, jejichž podíl se v posledních letech pohybuje na úrovni od 8 do 16%. Celkově je možno charakterizovat produkčně porostní poměry jako průměrné, čemuž odpovídá i výše etátu a těžeb.

Podnik má v současné době ve vedení firmy šest zaměstnanců – správce, zástupce správce, který je rovněž mysliveckým hospodářem, účetní a tři lesníky – vedoucí tří lesnických obvodů.

Historie podniku a revíru

Vzhledem k politickým a společenským změnám, které v období let 1936 až 2004 nastaly, můžeme hospodaření rozdělit do několika etap.

První etapa: 1936 - 1947

V tomto období přešel majetek o přibližné výměře 2500 ha z rukou správcovské společnosti do soukromého vlastnictví. Les v tomto období představoval především mladý porost do 20 let stáří a paseky, jako důsledek hospodaření předchozího majitele v dobách 1. světové války.

V dobách 2. světové války populace zvěře utrpěla velké škody, především z důvodu pytláčících partizánských vojsk a místního obyvatelstva. Myslivecké hospodaření tehdy zajišťoval tehdejší majitel s několika zaměstnanci.

Druhá etapa: 1948 – 1992

V roce 1948 přešel celý majetek de facto do rukou státu. De iure ale zůstal ve vlastnictví původního majitele, což přispělo v pozdější době k jednoznačnému úspěchu v restituci. Celý majetek byl součástí většího mysliveckého revíru, který v tomto období spravoval stát a sloužil pro myslivecké účely pro politické, vojenské a policejní funkcionáře.

Z toho důvodu bylo veškeré hospodaření v lese přizpůsobené myslivosti. Charakteristické pro tuto dobu byly velmi vysoké stavy zvěře. Důsledkem takového hospodaření byly problémy se zabezpečením mladých, nově vysázených stromků před okusem lesní zvěří. V dnešní době se to týká těžce poškozených 20 – 30letých stromů,

hlavně v odlehlých a těžko přístupných částech lesního majetku. Problémem nadále zůstávali pytláci. Pytláci z řad místních obyvatel byli potlačeni, ale o to víc se pytláctví rozmohlo v řadách místních myslivců. Na konci této etapy, kdy se očekával návrat majetku původnímu majiteli, převládl neorganizovaný lov postrádající pravidla.

Třetí etapa: 1993 – 1994

V prosinci roku 1992 byly konečně vyjasněny restituční nároky a majetek přešel do rukou původního majitele. Výkon práva myslivosti byl zajišťován řádnou smlouvou o pronájmu pro OLZ Trenčín na období od 1.1.1993 do 31.12.2004. Struktura hospodářství byla následující: čtyři poplatkoví hosté tuzemští a zahraniční, jedenáct zaměstnanců státních lesů a dva pracovníci podniku LH Inovec s.r.o.

V uvedené smlouvě o pronájmu v článku V stálo:

„Nájemce je povinen zřizovat a udržovat potřebné myslivecké zařízení. Nové myslivecké zařízení zřizuje se souhlasem nájemců. Při zániku smlouvy se nájemník zavazuje ponechat všechna myslivecká zařízení v revíru bez náhrady.

Revír je v současnosti velmi přezvěřen vinou nesprávného hospodaření v předcházejícím období, proto nájemce nebude uplatňovat náhradu za škody způsobené zvěří.“

Tato klauzule jen vystihuje stav populace zvěře a situaci v lese. V tomto období je podle platných právních předpisů normovaný kmenový stav (NKS) u jelení zvěře 27 kusů.

Podle Správy o činnosti v mysliveckém revíru Inovec za rok 1993 nájemci úřady snížily v „Plánu chovu a lovu spárkaté zvěře“ návrh plánu lovu jelení zvěře ze 140 kusů na 80 kusů. Celkově bylo uloveno 63 kusů a 10 bylo uhynulých, dohromady tedy 73 kusů, což je cca 91%. V tomto období byly prokazatelně upytlačeny 3 kusy jelení zvěře, které se našly bez hlavy na hranici revíru s polními pozemky.

V roce 2004 bylo uloveno už jen 23 kusů jelení zvěře. Následkem tohoto drastického plánu lovu byla populace redukována na únosnou míru, a tudíž nedocházelo

k takovému poškozování lesního porostu. Prokazatelně se to projevilo na výrazném urychlení zajištění porostů na starých, dlouhodobě existujících mýtinách. Urychlením zajištění porostů v dalším období se redukoval počet pokut na úseku lesního hospodářství a umožnila se těžba v přestárlých porostech a což se zvýšením těžby logicky způsobilo zlepšení ekonomické situace lesního majetku.

Na druhou stranu se nekontrolovaný odlov samčí jelení zvěře koncem předcházejícího období a zvýšený odlov v roce 1993 odrazil na výrazné redukci populace jelenů ve III. a IV. věkové třídě, což vedlo téměř až k její úplné absenci v následujících letech.

Čtvrtá etapa: 1995 - 2004

Na dobu deseti let v období od 1.1.1995 do 31.12.2004 byla uzavřena smlouva o pronájmu na výkon myslivosti v uznaném revíru „Palúch“ mezi většinovým vlastníkem pozemků Ing. Emilem Modrem a ostatními vlastníky na straně pronajímatele a Lesním hospodářstvím Inovec s.r.o. na straně nájemců. Součástí smlouvy byl provozní řád LHI s.r.o. na výkon práva myslivosti v honitbě „Palúch“.

K tomuto provoznímu řádu mohly být průběžně vydávány další změny a doplňky.

V honitbě lovíli převážně vlastní zaměstnanci LHI s.r.o. a poplatkoví hosté. V tomto období se dvakrát měnila výměra, název a zařazení revíru do chovatelských oblastí. Zároveň v roce 1998 došlo k převodu vlastnictví Ing. Emila Modra na podnik Lesy MODR s.r.o.

Předmětem smlouvy o pronájmu z roku 1995 byl nájem výkonu práva myslivosti v uznaném mysliveckém revíru pod názvem „ Palúch“ o výměře 2925,27 ha. Tento myslivecký revír byl právoplatným rozhodnutím Lesního úřadu Trenčín ze dne 26.10.1994 č.j. LÚ – 407/1994 – 206.9 vydaným na základě žádosti Ing. Emila Modra, vlastníka

mysliveckých pozemků o celkové výměře 2268,68 ha, po projednání SPZ v Trenčíně a OÚ životního prostředí v Trenčíně.

Podle tohoto rozhodnutí se myslivecký revír nacházel v oblasti s chovem srnčí zvěře S – VI Povážský Inovec, podoblast Inovec. Správní orgán na základě v tomto období platných směrnic o úpravě mysliveckých revírů zařadil jednotlivé druhy zvěře do jakostních tříd, určil NKS a koeficient přírůstu. Ačkoli honitba hraničila s jelení oblastí, podle výše uvedených směrnic zde bylo možné chovat jelení zvěř na úkor kmenového stavu srnčí zvěře a to ve výši 10% srnčích jednotek stavu srnčí zvěře. Normovaný kmenový stav srnčí zvěře tak byl 109 kusů a u jelení zvěře 3 kusy. Vzhledem k tomu, že v nově vytvořeném mysliveckém revíru se nacházelo 269ha skupin lesních typů vhodných pro chov mufloní zvěře, lesní úřad určil NKS také pro tento druh zvěře normovaný stav 6 kusů.

Ačkoli černá zvěř nekonkuruje ostatní zvěři v potravě, byla normována na celou výměru lesních pozemků, normovaný kmenový stav činil 20 kusů.

V roce 1998 okresní úřad v Trenčíně v rozhodnutí, kterým nařídil obnovu konání ve věci uznání mysliveckého revíru „Palúch“ a jeho zařazení do myslivecké oblasti z důvodu změn ve vlastnických právech některých pozemků a změny mysliveckých oblastí, která vyplynula z vyhlášky MPSR č. 91/1997 Z.z o mysliveckých oblastech, uznává myslivecké pozemky vlastníka Ing. Emila Modra o výměře 2261,95 za myslivecký revír pod názvem „Palúch“. Celková výměra mysliveckého revíru s pozemky ostatních vlastníků po vykonaných úpravách činila 2796,18 ha.

Podle tohoto nového a zatím posledního rozhodnutí se myslivecký revír „Palúch“ nachází v oblasti chovu jelení zvěře J-XXXII Povážský Inovec, podoblast Inovec. Hlavním druhem zvěře chovaném v honitbě je jelen lesní s normovaným kmenovým stavem 47 kusů.

Vedlejším chovaným druhem je zvěř srnčí, normovaný kmenový stav – 24 kusů a zvěř černá 27 kusů.

Normované kmenové stavy jelení a černé zvěře jsou stanovené na základě zjištěných skupin lesních typů v mysliveckém revíru. Normované kmenové stavy srnčí zvěře jsou zjištěny na základě přepočtu hlavního druhu chované zvěře.

Myslivecký revír nově vytvořený se změněnými hranicemi vytváří dostatečný prostor pro normované druhy zvěře a umožňuje řádné myslivecké hospodaření.

Přiměřené úlovky jelení zvěře v uvedeném období kolísají v rozmezí od 19 do 30 kusů za sezónu. Ke konci období začíná populace rok od roku narůstat. Od roku 2003 jsou už škody způsobené zvěří kvantifikovatelné podle metodického pokynu ministerstva lesního hospodářství a mají stoupající tendenci. Zvyšují se náklady na ochranu lesa proti ohryzu zvěře.

Současnost

Za současné období můžeme považovat období od roku 2005, kdy došlo k podpisu a schválení smlouvy o nájmu výkonu práva myslivosti v uznaném mysliveckém revíru „Palúch“, mezi současným majoritním vlastníkem – pronajímatelem mysliveckých pozemků Lesy MODR, spol. s r.o., který je vlastníkem 78,46% mysliveckých pozemků ve společné honitbě, a nájemcem honitby „Palúch“ Lesní hospodářství Inovec s.r.o.

Smlouva byla podepsána na 10 let.

Předmětem této smlouvy je nájem výkonu práva myslivosti v honitbě „Palúch“, který byl uznán rozhodnutím OU Trenčín z roku 1998.

V roce 2004 byla podepsaná nová směrnice o výkonu práva myslivosti v honitbě „Palúch“. Obsahuje rozdělení kompetencí mezi jednatelem společnosti, správcem LHI, mysliveckým hospodářem, všeobecná závazná pravidla o provozu myslivosti v honitbě „Palúch“ jako je péče o zvěř, lov zvěře, odměny, zástřelné, postihy, bezpečnostní pravidla při zacházení se střelnou zbraní a střelivem a ostatní ustanovení. S následným dodatkem k této směrnici z roku 2005 byla tato směrnice schválena obvodním lesním úřadem v Trenčíně v roce 2006.

V současnosti LHI s.r.o. zabezpečuje výkon práva myslivosti pomocí vlastních zaměstnanců, pracovníků na dohodu o vykonání práce a smluvně zabezpečenými

fyzickými osobami, v celkovém počtu 9 osob. Lov trofejové zvěře v této skupině je formou odměny a není nárokovatelný.

Hlavní finanční příjem je z poplatkového odstřelu trofejové zvěře, poplatkových společných honů a prodeje zvěřiny. Příjmy jsou přibližně na úrovni 3% z celkových tržeb hospodářské činnosti podniku LHI s.r.o.

Škody způsobené zvěří si zachovávají stoupající tendenci a s tím souvisí i stoupající náklady na ochranu lesa proti ohryzu. Populace jelení zvěře nadále mírně stoupá.

Obecně závazná pravidla provozu myslivosti v honitbě Palúch

1) Péče o zvěř

- a) O myslivecká zařízení (krmná i lovecká, včetně mysliveckých chat) pečují ve svých úsecích lesníci. Poškozená myslivecká zařízení budou po dohodě s mysliveckým hospodářem buď opravena nebo likvidována. Lovecké chaty a jejich okolí budou udržovány v pořádku.
- b) Na pokyn mysliveckého hospodáře bude započato i ukončeno krmení zvěře v zimním období. Po skončení krmného období budou krmná zařízení vyčištěna.
- c) Lesníci budou průběžně sledovat zdravotní stav zvěře. Na pokyn mysliveckého hospodáře bude zvěř preventivně léčena medicínálními přípravky.

2) Lov zvěře

- a) Povolenky k individuálním lovům budou po dohodě vystavovat myslivecký hospodář a správce LHI. Před vydáním každé povolenky bude o jejím rozsahu a komu bude vydána, informován zástupce majitele honitby.
- b) Každoročně bude 1 povolenka na trofejovou jelení zvěř vydána 1 zaměstnanci (za odměnu, výročí, příp. jen pořadí).
- c) Návrh seznamu hostů, kteří budou pozváni na naháňky na černou zvěř, bude předem poskytnut ke schválení zástupci majitele honitby.
- d) Ulovení veškeré zvěře v individuálním lovu bude neprodleně hlášeno mysliveckému hospodáři buď též nebo následující den i zástupci majitele honitby (střelec, váha, přibližná trofejová hodnota). Stejně tak (nejpozději 2.den) bude hlášen zástupci majitele honitby i výsledek společných naháňek na černou zvěř.
- e) Veškeré vycházky do revíru budou zapisovány do zavedených knih. Zápisu nepodléhají jen vycházky, kdy sám nebo jako doprovod vstupuje do honitby

myslivecký hospodář, správce LHI nebo zástupce majitele honitby (z důvodu kontrolních možností).

- f) Zvěřinu ulovené zvěře si může poplatkový lovecký host odkoupit. Zvěřinu ze zvěře ulovené si zaměstnanci i střelci rovněž mohou odkoupit, příp. její část. Evidenci ulovené zvěřiny povede pověřená osoba.
- g) Pohoštění po naháňce bude (až na výjimky odsouhlasené majitelem honitby) organizované formou možnosti v restauraci za vlastní útratu.

- 3) Při ostatních mysliveckých činnostech, které zde nejsou nijak upřesněny, se postupuje podle mysliveckých zásad, tradic a etiky.
- 4) Odměny za doprovod, zástřelné za trofejovou zvěř, lišku, černou zvěř, holou zvěř zůstávají stejné podle příloh č.2 pracovních smluv zaměstnanců z 1.4.2003

5) Postihy za nedodržení pravidel

- a) Postihy za nedodržení výše uvedených pravidel se budou týkat všech zaměstnanců a budou především finanční ve výši podle závažnosti přestupku. Výše finančního postihu bude projednána mysliveckým hospodářem, správcem LHI a zástupcem majitele honitby.
- b) V případě nesprávného ulovení trofejové zvěře zaměstnanci ztratí střelec nárok na trofej a trofej se stane majetkem majitele honitby.

Provozní řád LHI s.r.o na výkon práva myslivosti v mysliveckém revíru „Palúch“

Všeobecná ustanovení

Tento provozní řád je rozpracováním zákona o myslivosti, zbraních a střelivu, stanov SPZ (Slovenský myslivecký svaz) a mysliveckého řádu. Konkretizuje práva a povinnosti myslivců, aby vykonávali a zvelebovali přírodní bohatství.

Organizace revíru

Činnost v honitbě bude řídit myslivecký hospodář a LHI. Za svou činnost budou odpovídat vlastníkům honitby. Myslivecký hospodář bude řídit a zabezpečovat společné akce. Bude kontrolovat činnost jednotlivých myslivců.

Docházka do revíru

1. Každý myslivec, který bude celoročně vykonávat právo myslivosti v této honitbě, bude navštěvovat honitbu i mimo mysliveckou sezónu, hlavně v době, kdy je zvěř v nouzi a je třeba ji přikrmovat a chránit před zvířaty škodícími myslivosti a jinými vlivy.
2. Při vstupu do honitby se zbraní musí mít každý myslivec u sebe lovecký lístek, povolenku k lovu a zbrojní průkaz. Výkon práva myslivosti může vykonávat jen se zbraní, kterou má zapsanou ve zbrojním průkazu.
3. Návštěvu honitby musí každý myslivec zapsat do knihy návštěv revíru.
4. Každý myslivec je povinen vyplnit rubriky podle předlohy v knize návštěv revíru. Podepisuje se až s ukončením návštěvy revíru.

5. Při volbě místa návštěvy revíru, které chce myslivec navštívit, musí dbát na to, aby svým vstupem nerušil již zapsané myslivce. Musí se zapsat do té knihy, podle části revíru, kam jde vykonávat právo myslivosti.
6. Záznam v knize návštěv revíru se vykonává jen osobně a čitelně.
7. Pozvané hosty zapíše do knihy správce.
8. Doprovod hostů, kteří se účastní poplatkového lovu, bude mít přednostní právo výběru části revíru, což musí ostatní myslivci respektovat.

Dále musí respektovat omezení vycházek i lovu v částech revíru, na které upozorní myslivecký hospodář před příchodem poplatkových hostů. Podobně musí myslivci respektovat výběr a ubytování hostů na mysliveckých chatách.

Povinnosti myslivců

1. Každý myslivec se bude účastnit všech společných mysliveckých akcí, na které bude pozván, např.: společné setkání, brigády, sčítání zvěře a podobně.
2. Kromě toho musí každý myslivec i host prokázat funkčnost a nastřelení zbraně, když ho o to požádá myslivecký hospodář.
3. Každý myslivec bude začleněn do skupiny pro velká jelení krmeliště, která bude společně plnit objemovým krmivem. V zimě bude samostatně přikrmovat dužnatými a jadrnými krmivy. Dále bude mít každý myslivec přidělen jeden srnčí krmelec a slanisko. Podobně se budou starat i o zásypy. Slaniska musí být naplněna po celý rok.

Do srnčích krmelců se bude každý týden v zimním období nosit jadrné krmivo a předkládat letnina. Součástí tohoto řádu bude rozdělovník zmíněných zařízení a činností.

4. Krmelce musí být naplněné nejpozději do začátku srpna a doplňované objemovým krmivem podle potřeby. Každý myslivec je povinen vyrobit

minimálně 20 svazků letniny do přidělených srnčích krmelců a předkládat ji srnčí zvěři v době nouze.

5. Na jaře, nejpozději do 15. května, musí být vyhrabány a vyčištěny krmelce a jejich okolí, včetně zásypů a slanisek.
6. Když budou louky určeny pro sběr objemového krmiva, musí být posekány nejpozději do konce června, nejlépe však do poloviny června (podle počasí).
7. Po skupinách budou mít myslivci přiděleny úseky čištění chodníků, případně studen s pitnou vodou, obzvláště v blízkosti mysliveckých chat. Podobně budou mít přidělenou mysliveckou chatu. V chatách se bude udržovat pořádek, čistota, mytí podlah a výměna prádla jednou až dvakrát za rok.
8. Myslivec zapíše všechnu svoji činnost do zadní části knihy návštěv podle vzoru, s časem, za který svoji činnost vykonal.
9. Každý myslivec, který bude lovit zvěř a nebo bude doprovázet hosta, musí dodržovat zásady správného selektivního lovu, a to podle druhu i struktury, které se budou přísně vyžadovat.
10. Myslivec nahlásí jakoukoli změnu v držení zbraně mysliveckému hospodáři.
11. Také změnu v držení mysliveckého psa a vykonání zkoušek.
12. Když myslivec zjistí nepovolenou těžbu a nebo odvoz dřeva, ihned to nahlásí na LHI.

Výkon práva myslivosti

1. Na každých i započatých 500 ha bude stanovena myslivecká stráž.
2. Vykonávat právo myslivosti je možné pouze způsobem stanoveným zákonem a ostatními předpisy. Zvláště se zakazuje lovit zvěř podle vyhlášky MPVŽ SR 172/1975 Sb. a to §4 a §11.
3. Odstřel spárkaté zvěře je možný pouze na základě stanoveného plánu chovu a lovu podle pokynů mysliveckého hospodáře a s povolenkou k lovu, kterou vydá

myslivecký hospodář. V povolenice bude určen druh, věková třída, případně počet jedinců povolených k odstřelu. Myslivec loví zvěř, kterou bezpečně obeznal a rozpoznal. Lovit spárkatou zvěř je možné pouze kulovou zbraní, černou je možno lovit i brokovou zbraní, ale jen od hodiny před východem slunce do hodiny po jeho západu, s výjimkou zvěře, kterou zákon povoluje lovit i v noci – zvěř černá a sluka. Přitom černou zvěř je možné lovit jen za jasných měsíčních nocí v době 3 dny před a 3 dny po úplňku a jen pomocí vyhovující pozorovací a střelecké optiky. Při nočním lovu je myslivec povinen zapsat se do knihy návštěv s uvedením přesného místa, kde bude čekat. Když toto místo bude opouštět, musí si svítit malou baterkou.

4. Při výkonu práva myslivosti jsou myslivci povinni dodržovat bezpečnostní předpisy při zacházení se zbraní. Zejména při střelbě v blízkosti obcí, rekreačních středisek a turistických stezek je třeba dodržovat zvýšenou opatrnost.
5. Při společných honech dodržovat pokyny dané mysliveckým hospodářem a nebo vedoucím honu. Bez mysliveckého hospodáře se společný hon konat nesmí.
6. Na společných a individuálních lovech, při nesení zbraně se zakazuje požívat alkoholické nápoje.
7. Každý kus ulovené spárkaté zvěře se musí ukázat mysliveckému hospodáři, případně vedoucímu LHI, v tomto případě musí ulovení nahlásit mysliveckému hospodáři nejpozději do 24 hodin. Myslivecký hospodář potom stanoví věk a další nakládání se zvěřinou. Ulovená zvěř určená do výkupu musí být vzorně ošetřená a vychladnutá. Z ulovené zvěře odevzdané do výkupu, která byla ukázaná vedoucímu LHI, musí být z laní, kolouchů, srn, srnčat a černé zvěře odložena spodní čelist k nahlédnutí mysliveckému hospodáři. Týká se to zvěřiny určené pro LHI s.r.o.
8. Ulovení spárkaté zvěře zaznamenává střelec při odchodu z revíru do knihy návštěv a do osobní přílohy v této knize. Dále si střelec zajistí zapsání ulovené spárkaté zvěře do všech evidenčních knih, a to do 48 hodin. Za poplatkového

- hosta to zajistí doprovázející osoba. Poslední ulovený kus určitého druhu zvěře musí být nahlášen a zapsán ve všech knihách a přílohách v průběhu dne.
9. Doklad o odevzdání ulovené zvěře do výkupu je střelec povinen odevzdat do tří dnů mysliveckému hospodáři.
  10. Střelec, který postřelil spárkatou zvěř, využije všechny dostupné prostředky na její dohledání. Přitom je povinen pozvat na dohledávku vodiče myslivecky upotřebitelných psů a postřelení zvěře ohlásit mysliveckému hospodáři.
  11. Z ulovené trofejové zvěře je střelec povinen předložit trofej k nahlédnutí mysliveckému hospodáři do 5 dní, a to zodpovědně ošetřenou, neseříznutou a se spodní čelistí. Trofej je střelec povinen předložit na okresní chovatelské přehlídce. Ulovenou trofejovou zvěř poplatkovými hosty bude bodovat a fotografovat myslivecký hospodář, když neurčí jinak.
  12. V revíru se zakazuje vykopávání jezevců.
  13. Myslivec nikdy nestřelí na samičí zvěř, která vodí mláďata. Když se z některých příčin vyskytne důvod ulovit zmiňovanou zvěř, je třeba vždy nejprve ulovit mláďata.
  14. Myslivec se účastní lovu jen myslivecky oděný. Za barvy mysliveckého oděvu se považují barvy zelená a hnědá v tmavých odstínech.
  15. Myslivec je povinen postarat se, aby uhynulá zvěř, ulovená dravá zvěř a zvěř myslivosti škodící, byla odstraněny zakopáním, nebo spálením. Výjimku v tomto směru tvoří vnadidla určená na lov dravé a nebo škodlivé zvěře.
  16. V čase vyhlášení mimořádných veterinárních opatření se bude postupovat podle pokynů mysliveckého hospodáře.
  17. Každý ulovený kus černé zvěře je střelec povinen vyšetřit na svalovce (*Trichinella spiralis*). Musí si ověřit výsledek. V případě pozitivního nálezu to okamžitě hlásit mysliveckému hospodáři. Zakazuje se konzumovat zvěřina. Za loveckého hosta toto zařídí jeho průvodce.
  18. S ulovenou zvěří myslivec zachází vždy s úctou a dbá, aby tak činili i ostatní.
  19. Myslivec nesmí svou zbraň svěřit nepovolané osobě.

20. Myslivecké hosty může zvat myslivecký hospodář a vedoucí LHI po vzájemné dohodě. Myslivecký host je povinen platit poplatky za náklady spojené s lovem. Trofejovou a další zvěř zaplatí host podle platného sazebníku, nebo podle toho, jak určí myslivecký hospodář s vedoucím LHI.
21. Poplatkovému hostu vyvrhuje zvěř doprovod. Výjimkou může být, chce-li host vyloženě chce vyvrhnout zvěř sám.

Hodnocení činností myslivců

Veškerá činnost a plnění povinností bude hodnoceno mysliveckým hospodářem. Bude se hodnotit činnost od 1.1 do 31.12 v každém kalendářním roce.

Na základě vyhodnocení činnosti bude přiděleno i povolení pro lov spárkaté zvěře. Z celoročního lovu bude do výkupu odprodáno množství a druh zvěřiny určený mysliveckým hospodářem.

Hodnocená činnost

- účast na společných akcích, sčítání zvěře, společných honech, očkování
- práce, jako čištění a plnění slanisek krmelců, zásypů, čištění mysliveckých stezek, péče o myslivecká políčka, oprava a výstavba nových mysliveckých zařízení, práce na zajištění jadrného a dužnatého krmiva, krmení v době nouze
- provázení mysliveckého hosta
- účast na společném honu jako vodič psa
- ulovení trofejové zvěře individuálním způsobem
- ulovení dravé a myslivosti škodící zvěře (liška, toulavý pes, toulavá kočka)

- držení myslivecky upotřebitelného psa za jeden rok podle kvality
- úspěšné dohledání spárkaté zvěře myslivecky upotřebitelným psem
- za vypreparování trofeje poplatkovému hostu bude preparátor odměněn tak, jak určí myslivecký hospodář

Chov myslivecky upotřebitelných psů

Finanční příspěvek na chov myslivecky upotřebitelných psů navrhne myslivecký hospodář podle kvality a využití.

Závěrečná ustanovení

Provozní řád schválený dne 20.4.1996 mysliveckým hospodářem a LHI je povinen dodržovat každý myslivec, který bude vykonávat právo myslivosti v honitbě „Palúch“. Hrubé nebo opakované porušení provozního řádu, nebo jiných předpisů bude znamenat ukončení výkonu práva myslivosti v tomto revíru, případně zavedení disciplinárních sankcí.

Analýza výnosů a nákladů myslivosti a kalkulace výsledků

R. 2004

Náklady:	Sk
- drobná spotřeba materiálu	54 824,30
- opravy a údržba mysliveckých zařízení	5472
- náklady na reprezentaci	6117,30
- ostatní služby	4 539,50
- lesnické činnosti	18 506
- reklamní služby	33,20
- nájemné části mysliv. revíru	37 398
- mzdy THP pracovníci	4 350
- mzdy ostatní	72 298,50
- mzdy zástřelné	1 050
- poplatky- kolky	1 350
Náklady celkem :	205 938,80
Výnosy:	
- tržby zvěřina	21 413,30
- tržby poplatkový lov	226 026,90
Výnosy:	247 440,20
<hr/>	
Výsledek za r. 2004	+ 41 501,40

R. 2005**Náklady:****Sk**

- spotřeba drob. materiálu	44 213,62
- náklady na reprezentaci	5 037,30
- lesnické činnosti - mzdy	14 951
- ostatní služby myslivost	7 663,37
- nájemné mysliv. revíru	40 000
- mzdy THP pracovníci	3 150
- mzdy ostatní	67 737
Náklady celkem :	182 752,29

Výnosy:

- tržby zvěřina	30 741,25
- poplatkový lov zvěře	215 904,30
Výnosy celkem :	246 645,55

Výsledek za r. 2005**+ 63 893,26**

R. 2006

Náklady:	Sk
- spotřeba materiálu – oprava mysliv. zařízení	76 062,07
- náklady na reprezentaci	1 628,50
- lesnické činnosti – mzdy	23 732
- ostatní služby myslivosti	19 929,37
- nájemné části mysliv. revíru	43 298,17
- mzdy THP	6 860
- mzdy ostatní	91 707
- poplatky- les. úřad, kolky	5 750
Náklady celkem :	268 967,11

Výnosy:

- tržby zvěřina	33 090,33
- poplatkový lov zvěře	50 781,35
Výnosy celkem :	83 871,68

Výsledek za r. 2006 - 185 095,43

R. 2007**Náklady:****Sk**

- spotřeba drob. materiálu – např. opravy	10 425,60
- náklady na reprezentaci (občerstvení naháňky)	8276,50
- lesnické činnosti – mzdy	24 010
- nájemné části mysliv. revíru	53 298,70
- mzdy THP pracovníci	15 650
- mzdy ostatní	61 983
- poplatky – pojistné les. stráž	600
Náklady celkem :	174 243,80

Výnosy:

- tržby zvěřina	94 436,95
- poplatkový lov zvěři	261 980,24
Výnosy celkem :	356 417,19

Výsledek za r. 2007**+ 182 173,39**

R. 2008

Náklady:	Sk
- spotřeba materiálu – opravy, drobný materiál	22 569,80
- náklady na reprezentaci	1 476
- lesnické činnosti – mzdy	61 466
- jiné služby myslivosti	50 110,35
- nájemné části mysliv. revíru	2 622,30
- mzdy THP pracovníci	6 600
- mzdy	86 808
- pojistné	990
- ostatní daně, poplatky- kolky	5 200
- pojistné člen. les. stráže	13 000
Náklady celkem :	250 842,45

Výnosy:

-tržby zvěřina	113 441,02
- poplatkový lov zvěři – tržby	339 274,90
Výnosy celkem :	452 715,92

Výsledek za r. 2008 **+ 201 873,47**

Z ekonomických sestav je patrné, že podnik Lesné hospodárstvo Inovec věnuje myslivosti stabilně velkou péči.

Podstatnou část příjmů tvoří poplatky mysliveckých hostů při lovu trofejové zvěře a poplatky ze společných honů na černou zvěř. Dalším významným příjmem jsou tržby za zvěřinu spárkaté zvěře. Prodej zvěřiny probíhá většinou pro vlastní potřebu odběratele, zbytek prostřednictvím výkupu specializovaných firem. Při prodeji zvěřiny, hlavně tedy u černé zvěře, musí být bezpodmínečně dodržovány základní hygienické požadavky a některá veterinární vyšetření. Nákladovou položku tvoří náklady na krmivo, materiál na údržbu a výstavbu nových mysliveckých zařízení, různé poplatky za veterinární vyšetření, skladovací prostory, odměny a podíly na úlovcích a v podstatné míře mzdy zaměstnanců při péči o zvěř a myslivecká zařízení. Část práce vykonávají zaměstnanci ve své volném čase bez nároku na mzdu. Z uvedených důvodů při zachování kvalitní péče o zvěř a v porovnání s hlavní hospodářskou činností je zisk z myslivosti nevýrazný.

Ve sledovaném období posledních pěti let je patrná značná nevyrovnanost celkového hospodářského výsledku. Zatímco náklady výrazně nekolísají, děje se tak u výnosů. To je způsobeno různým počtem nahánek v jednotlivých letech, jejich úspěšností a počtem a úspěšností ulovených kusů trofejové zvěře poplatkovými hosty.

Počet poplatkových hostů a společných nahánek závisí i na správně nastaveném marketingovém postupu při jejich prezentaci a prodeji. Důležití jsou stabilní hosté. V jejich případě je důležité vytvoření atmosféry před, v průběhu a po skončení samotného lovu tak, aby měl host dobrý pocit a předsevzetí vrátit se.

Úspěšnost jednotlivých nahánek závisí na více faktorech, a ty tvoří podstatnou část nákladů na myslivost:

- a) kvalita osobnostních a střeleckých schopností hostů (arogantní host, který nerespektuje pokyny doprovodu, ustanovení zákona o myslivosti a střelných zbraních, je netrpělivý a nemá čas, velmi výrazně úspěšnost lovu snižuje a je zároveň hrozbou pro sebe a své okolí),
- b) kvalita osobnostních a odborných schopností doprovodu (znalosti pohybu zvěře v revíru a chování zvěře je nutná, být dobrým společníkem velkým plusem, nebo správná atmosféra někdy smyje pachut' neúspěšné vycházky, velmi důležitá je i

motivace doprovodu. K tomu slouží např. podíly na úlovku. Demotivovaný doprovod není vhodný společník a nezáleží mu na výsledku.),

- c) organizační zabezpečení naháněk (dezorganizace, nepořádek, nevhodná doprava a.j. výrazně narušuje časový plán naháněk, který musí zohlednit chování zvěře v jednotlivých ročních obdobích. Je zbytečné provádět hon na černou zvěř, která se ještě nevrátila z nočního hledání potravy, anebo už potravu odešla hledat. Taktéž se musí brát do úvahy únava a fyzická kondice hostů),
- d) péče o zvěř a s tím související vhodnost lokality (vhodná péče o zvěř zvyšuje pravděpodobnost střetnutí se se zvěří),
- e) dostatek vhodných mysliveckých zařízení určených na lov (posedy, lavičky, chodníky. Lavička, na které se musí host držet stromu, výrazně snižuje jeho pohyblivost.).

Všechna opatření na zabezpečení úspěšného lovu jsou velmi časově náročná a někdy těžko organizačně zvládnutelná současně s hlavní činností společnosti. Hlavní činností společnosti je těžba dřeva a pěstování lesa.

Na straně druhé, zanedbání odstřelu a péče o zvěř způsobuje její přemnožení a následné neúnosné zvýšení škod zvěří, náklady na jejich předcházení, posun nebo dokonce znemožnění obnovy lesa a.j.

Proto je nutnost udržovat populaci zvěře na únosné míře. Pro les je nejvhodnější co nejnižší populace spárkaté zvěře. Černá zvěř je ve vztahu k lesu indiferentní. Má pozitivní (ničení škodlivého hmyzu, provzdušňování půdy...), ale i negativní vliv (vyrypování sazenic, nadměrná konzumace žaludů a bukvic...). Při přemnožení je jejich vliv výrazněji negativní s ohledem na přirozené zmlazení buku a dubu.

Neexistující péče o zvěř zvyšuje škody na porostech, ale ani extrémní péče o zvěř bez náležité redukce počtu jedinců škodám a tedy i vysokým nákladům nezabrání.

Následující tabulkové výpočty ukazují hospodářský výsledek, efektivnost a rentabilitu pro jednotlivé roky v období let 2004 – 2008. Stav mysliveckého hospodaření nejlépe vyjadřuje ukazatel hospodářský výsledek. Na údaji je zřejmá určitá nevyrovnanost. Příčinou těchto rozdílů je částečně různé zařazení nákladových položek a nevyrovnanost počtu naháněk v jednotlivých letech.

Tabulka č.1 Hlavní ukazatele ekonomické efektivnosti myslivosti ve firmě LHI

Rok	Náklady	Výnosy	HV	Efektivnost	Rentabilita
2004	205 939	247 440	41 501	1,202	0,202
2005	182 752	246 646	63 893	1,350	0,350
2006	268 967	83 872	-185 095	0,312	-0,688
2007	174 244	356 417	182 173	2,045	1,045
2008	250 842	452 716	201 873	1,805	0,805

6. Náklady na ochranu lesa proti zvěři

Tabulka č.2 Rozsah a náklady na ochranu lesa proti zvěři 2004

Způsob ochrany	Plocha (ha)		Náklady (Sk)
Repelenty	27,75		103 211
Oplocenky	0,65	0,35km	87 963
Celkem	28,40		191 174

Tabulka č.3 Rozsah a náklady na ochranu lesa proti zvěři 2005

Způsob ochrany	Plocha (ha)		Náklady (Sk)
Repelenty	19,21		85 500
Oplocenky	2,96	1,67km	148 000
Celkem	22,17		233 500

Tabulka č.4 Rozsah a náklady na ochranu lesa proti zvěři 2006

Způsob ochrany	Plocha (ha)		Náklady (Sk)
Repelenty	12,97		68 431
Oplocenky	1,47	1,05km	90 599
Celkem	14,44		158 940

Tabulka č.5 Rozsah a náklady na ochranu lesa proti zvěři 2007

Způsob ochrany	Plocha (ha)		Náklady (Sk)
Repelenty	20,60		125 181
Oplocenky	2,95	1,9km	105 732
Celkem	23,55		230 913

Tabulka č.6 Rozsah a náklady na ochranu lesa proti zvěři 2008

Způsob ochrany	Plocha (ha)		Náklady (Sk)
Repelenty	11,65		61 640
Oplocenky	3,35	1,8km	165 780
Celkem	15		227 420

Náklady na ochranu lesních kultur repelenty závisí na druhu použitého přípravku. V roce 2003 byl použit Lavanol. V té době byl o polovinu levnější než Cervakol a udávaná spotřeba přípravku na jednu sazenici byla nižší. Problém nastal s aplikací, při nízkých teplotách Lavanol tuhl a opadával z terminálu. Dále byla pozorována fytoxicita na dubu.

Vzhledem k měnícím se klimatickým podmínkám, které mají za následek prodlužování vegetačního období v podzimních měsících (spíše jde o pokračování léta než nástup podzimu) a brzký nástup zimy (srážky, nízké teploty, sníh, začátek poškozování mladých lesních porostů zvěří), se zkracuje vhodná doba aplikace repelentu. Např. v roce 2003 se začalo s aplikací repelentu po skončení vegetační doby koncem září, v současnosti je to koncem října či dokonce začátkem listopadu. Nastává problém “dnes ještě nemohu a zítra už nemohu“. Krátká doba na aplikaci repelentu zároveň klade zvýšené nároky na zabezpečení většího množství personálu a na organizaci práce. Proto je třeba používat

dražší repelenty s možností aplikace i v méně vhodných podmínkách. Z tohoto důvodu bylo rozhodnuto o použití Cervakolu.

Kromě vhodných vlastností na aplikaci ve zhoršených klimatických podmínkách je nutné přihlížet k fytotoxicitě používaných repelentů. S vysokou pravděpodobností, která byla podložena dlouholetými zkušenostmi zaměstnanců podniku s aplikací repelentu na různé druhy dřevin, nejsou tyto přípravky vhodné na cenné listnáče, např. jasan a javor a dále na modřín. Obvykle způsobují zastavení růstu nebo odumření terminálu. V některých případech je možno pozorovat odumírání letorostu na buku. Smrk odolává bez problémů, ale v jarním období trpí na okus nových letorostů, takže se doporučuje aplikace letních repelentů. Na cenné listnáče se z těchto důvodů doporučují plastové tubusy. Jsou dražší a v lokalitách se zvýšenou koncentrací jelení zvěře jsou málo efektivní, protože zvěř je poté, co vyrostou z tubusu, skousne. Uvedené skutečnosti v aplikaci repelentu a tlaku zvěře způsobují, že je v určitých lokalitách vhodných k pestrému dřevinnému složení z přirozeného zmlazení, posun k homogenizaci porostního složení buku a smrku. V těchto lokalitách je nejefektivnější ochranou oplocenka.

Výběr typu ochrany se řídí velikostí plochy, která se bude ochraňovat, finančními možnostmi, stanovištěm a dalšími podmínkami. Nesmí se však zapomínat, že úspěchu nemůže být dosaženo použitím pouze jednostranného opatření, nýbrž jejich kombinací a především dosažením základního předpokladu, a to únosných stavů zvěře.

Ochrana by měla být ekonomicky únosná, přinejmenším by neměla převyšovat příjmy z myslivosti. Dnešní vysoké stavy zvěře ztěžují a prodlužují hospodaření v lesích.

Škody zvěře

Na lesních porostech zvěř způsobuje škody nejčastěji okusem, spásáním, uštípováním (pupenů a výhonků), loupáním a zimním ohryzem, vytloukáním a vyhrabáváním sazenic, sběrem plodu a semen. Největší a nejrozsáhlejší škody na lesních porostech způsobuje zvěř spárkatá, hlavně zvěř jelení a srnčí, na polních kulturách zvěř černá, přičemž výše škod souvisí s četností zvěře na jednotku plochy. (Kupčák, 2006).

Příčiny poškozování porostů všeobecně je možné charakterizovat vznikem takových okolností, za kterých vzrůstají dispozitivní vlastnosti porostu a současně se aktivizuje škodlivý činitel do takové míry, že se svojí agresivitou dokáže uplatnit proti momentálním kompenzačním schopnostem porostu. Škodlivý činitel je tedy aktérem poškození, avšak příčinu poškození třeba vidět v okolnostech, které tento proces podmínily (Stolina, 1985).

V případě poškození zvěří má z hospodářského hlediska největší význam právě ohryz. Poškozený strom je trvale znehodnocen, přičemž rány v krátkém čase napadá sekundární škodlivý činitel – dřevokazné houby (Pfeffer, 1961).

Ne však každé poškození větvičky nebo kůry je třeba pokládat za škodu na stromě a ne každý poškozený strom je škodou na porostu (Reimoser, 2003). Podle Bališe (1980) jde o škodu způsobenou zvěří, tedy kde zvěř svou činností poškodí lesní porost v jeho hospodářské funkci. Novák (2007) uvádí, že pod škodou se rozumí majtková újma, kterou je možné vyjádřit finančně. Rozeznávají se škody skutečné a ušlý zisk. Za skutečnou škodu se považuje zmenšení majetku poškozeného. Ušlým ziskem je to, čeho mohl poškozený dosáhnout, kdyby nedošlo ke vzniku škody.

V ČR se k vyčíslování škod zvěří používá vyhláška MZe č. 55/1999 Sb. Na Slovensku se škody oceňují podle „Metodického postupu pro výpočet náhrad za poškozené lesní porosty zvěří“ viz Příloha 1. Tato úprava zohledňuje pouze případy, kdy je v daném porostu nově - tedy za poslední rok poškození na 10% porostu nebo větší. Zvěř si bohužel většinou nevybírá k poškozování jedince již poškozené, nýbrž právě naopak. Potom se stává, že chodíme porosty, které byly před deseti až dvaceti lety bez poškození, dnes v nich ale nevidíme ani jeden zdravý strom a přitom jsme za uvedené období

nevykázali žádnou škodu! Netřeba dodávat, že výnos z takového porostu bude v mýtním věku na úrovni vlákniny nebo paliva.

Dle mého názoru jsou lesy složitými ekosystémy a člověk ne vždy zvládá následky svého působení na ně. Z tohoto důvodu jsem přesvědčen, že zvěři nelze dávat veškerou vinu za současný stav našich lesů.

Závěry a doporučení

Myslivost má nezastupitelnou funkci při péči o zvěř, zvyšování biodiverzity, tvorby a ochrany krajiny. Má jednoznačný společenský význam, který při šetrném zacházení může zvýšit prestiž a nebo naopak znemožnit se v očích veřejnosti nevhodným mysliveckým obhospodařováním. Má ekonomický vliv na hospodaření nejen v lese, ale i v zemědělství.

To jsou hlavní důvody, které musí podnik brát na vědomí při svých strategiích a realizacích vlastních rozhodnutí.

Nejinak je tomu ve firmě LHI. Podstatnou část jejich příjmů tvoří poplatky mysliveckých hostů při lovu trofejové zvěře a poplatky ze společných honů na černou zvěř. Dalším významným příjmem jsou tržby za zvěřinu spárkaté zvěře. Nákladovou položku tvoří náklady na krmivo, materiál na údržbu a výstavbu nových mysliveckých zařízení, různé poplatky za veterinární vyšetření, skladovací prostory, odměny a podíly na úlovcích a v podstatné míře mzdy zaměstnanců při péči o zvěř a myslivecká zařízení. Při zachování kvalitní péče o zvěř a v porovnání s hlavní hospodářskou činností je zisk z myslivosti nevýrazný.

Škody, které zvěř působí na lesích jsou veliké a navíc mají stoupající tendenci, především v souvislosti s růstem populace zvěře. Na skutečnosti, že dnešní stavy zvěře jsou příliš vysoké, se shodují snad všichni lesníci. Příčin škod je mnoho, zde jsou shrnuty ty, které mi připadají nejvýznamnější.

- Nadměrné zazvěření (přezvěření)
- Stres zvěře
- Nedostačující podmínky pro pastvu

Nadměrné zazvěření je především problémem správného nastavení výše normovaných kmenových stavů a následně dodržování těchto stavů.

Stres zvěře souvisí s nedostatkem klidu pro zvěř a narušením jejích biorytmů. V současné době jsou v mnoha oblastech pastevní cykly zvěře redukovány do nočních hodin vlivem lidských aktivit.

Nedostatečné podmínky pro pastvu souvisí především s vlivy jako je velkoplošné pěstování zemědělských plodin, rozsáhlé monokultury, likvidace mezí, tedy celková změna krajiny a životních podmínek zvěře, přičemž v lesích je největším problémem nízká úživnost.

Doporučení ke snižování škod způsobených zvěří:

- Prosazovat prioritu lesa nad zvěří.
- Zvýšení péče o zvěř .
- Zvažovat alternativní náklady - vytvářet políčka pro zvěř, obhospodařovat louky v honitbách.
- Zvýšit podíl pomocných a výplňových dřevin k úspoře nákladů na zalesnění a zároveň zlepšit úživnost. Pokud tyto dřeviny neohrožují cílové dřeviny, budou při výchově tolerovány.
- Před dosažením únosných stavů provádět účinnou ochranu proti škodám zvěří.
- Důsledně zjišťovat škody a uplatňovat jejich náhrady, pro stanovení škod využít objektivní metody zjišťování (kontrolní oplocenky).
- Uplatňovat postihy za nesplnění plánu lovu.
- Úzce spolupracovat se státní správou při snižování stavu zvěře na únosné stavy (Minx, 1995).

Myslivost má však také osobní, společenský a dá se říci, že i prestižní význam. Tyto důvody vytváří tlak na zvyšování populační hustoty zvěře. Přináší to okamžitý a přímý efekt v podobě větších tržeb za zvěřinu, úspěšnější poplatkové lovy, osobní a společenské uznání okolí a perfektní péči o zvěř a její množství.

Tímto sice stoupáme v očích laické veřejnosti, ale ničíme si svoji vlastní budoucnost v podobě příjmů z lesnické činnosti.

Použitá literatura:

1. Bališ, M.: Jelenia zver. Príroda, Bratislava, 1980
2. Gloser, J.: Problematika poškozování lesa zvěří a možnosti systémového řešení. Lesnická práce, č.6, 1996,
3. Kupčák, V.: Ekonomika lesního hospodářství. Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2006
4. Minx, A.: Škody zvěří v lesích LČR. Konference o škodách zvěří, Brno 1995
5. Navrátil, Z.: Zvěř a člověk. Lesnická práce, č.2, 1996
6. Novák, R.: Škody zvěří. Myslivost, 3, 2007
7. Pfeffer, A.: Ochrana lesů. Praha, SZN, 1961
8. Pulkrab, K. a kol.: Ekonomika a řízení lesního hospodářství. VŠZ – lesnická fakulta ve spolupráci s Maticí lesnickou v Písku, 1993
9. Putman, R. J.: Ungulates in temperate forest ecosystems: perspectives and recommendations for future research. Forest ecology and management, 1996
10. Reimoser, F.: Steering the impacts of ungulates on temperate forests. Journal for Nature Conservation, 2003
11. Stolina, M.: Ochrana lesa. Bratislava, Príroda, 1985
12. Súbor zákonných predpisov na úseku lesného hospodárstva, poľovníctva a ochrany prírody. Ústav pre výchovu a vzdelávanie pracovníkov lesného a vodného hospodárstva SR Zvolen, 1997
13. Domáci poriadok. PR Palúch 1996
14. Smernica k výkonu práva poľovníctva v poľovnom revíri Palúch, 2004
15. Zmluva o nájme výkonu práva poľovníctva v uznanom poľovnom revíri Palúch, 2005
16. Správa o činnosti v poľovnom revíri Inovec z rok 1993

17. Zmluva o nájme výkonu práva poľovníctva v uznanom poľovnom revíri Palúch, 1995
18. Zmluva o nájme výkonu práva poľovníctva, 1993
19. Hospodárske hlásenia, 1993-2006
20. Administratívna a právna korešpondencia, 1936-2006